

Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай гурбан жэл

(Сэрэгэй ба политическэ дүнгүүд)

Советскэ Союзда немецко-фашистска тогтоотой бандануудай хорото муухайгаар догсоогон сагнаа хойшо мүнөөдөр гурбан жэл эхэлжэ байна. Энэ гурбан жэл соо советскэ арал нэтрүү муухай булимтарагшадта эсэргэцэжэ эсэгэ ороноо хамгаалгын дайниие зоригтойгоор ябуулжа байна. Дайнай түрүүшын үдэрһөө хойшо манай орон зон Эсэгэ ороноо аршалан хамгаалгын нэгэн наналтайгаар бодожо жагсаагшаа 3 мянган километр ута фронт шуна адхалгата хүндэ байлдаануудыг Улаан Армимнай шэнэхэн сэрэгэй тех-зэбсэглэгдэн олон миллион хүнтэй немецко-фашистска армийн түрилтын урда-жа тэрэниие хүнүүд болон буу зэб-талаар угаа ехэ гарза гайда оруулаа. Арбаад европейскэ гүрэнүүдэй горо-лон тосхонууды гал мээсээр хүрдөөн немецко-фашистска сэрэгэй машина манай сэрэгүү дай хэхэдээ аарашан байгаа. Манай байлдаанай бүри түрүүшын жэл соо Армимнай Москва шадар немецүүдые мана балбажа, дайсанай шэлэгдэмэл габ-сэрэгүүдые бута сохион байна. Ста-лин шадар немецко-фашистска сэрэгүү-д манна сохион сагнаа хойшо үнгэр-лэл хахад соо дайсан өөдөлбөгүй. Со-ветскэ сэрэгүүд бүхы фронт худар добтолго-о ороходоо Сталинград, Орёл, Смоленск, град шадар, Миус, Днепр мурэвүүд Перекоп, Севастополь шадар, Карель-скэ рещеек дээрэ, Свир мурэн дээрэ неме-цкэ түхээрһэн айхабтар ехэ хамгаалгын-гын үй бута сохёо, Дон, Хойто Донец, Волхов, Днепр, Урда Буг, Днестр, Серет, Нарва, Свир гэхэ мэтын ехэ ехэ гүрэнүүдэй хаалтанууды гаталжа га-виггэжэ гитлеровецүүдэй дан ехээр найр-шадаг тэдэ бүхы хаалта хэрэмүүдын-гын хатуужамал ба шалгагдамал сэрэгүү-д шадарган дабажа гараха гэжэ үнэнһөө-р ороо юм хадань тулажа тэсэхэгүй-гэ харуулба.

Советскэ Главнокомандагшын шадмар стратегийн ашаар, советскэ генерал-болон офицернүүдэй ухаамсар бэрхэ ба шидэнги тактикийн ашаар, өөһэдн-гөө гүдэй баатаршалга болон сэрэгэй эрдэм-тэй, мүн өөрынгөө хүсэн түгэс сэр-эгшын ашаар Улаан Армимнай неме-цкэ, итальянецуудай, румынүүдэй, венгер-финнүүдэй шэлэгдэмэл найн нэгэ-арминууды хэдэн дахин айхабтар ехэ-гэдэ оруулһан байна. Москва, Сталин-град ба Кавказда, Орёл ба Смоленск, Ленинград шадар ба Донбасста, Днепр дээрэ ба Крымда, баруун талын Укра-ин районуудта, Днестр ба Карельскэ пере-дээрэ манай сэрэгүүдэй туйлаһан агуу-далтанууд түүхэ домогто орожо наһан-мартагдахагүй болоно.

Добтолго байлдаанууды хэһэнһээ хойшо-кэ сэрэгүүд дайсанай эзэмдэн нэгэ-миллион квадратна километр шахуу га-сүүлэлһэн, 2.000 шахуу километр хүртэр-г тээшээ дабшан, фронтын нилээд-газараар манай хилдэ хүрэнһэн ба Ру-с газар дээрэ ороһон байха юм. Улаан-имнай илалтанууд олон миллион совет-нүүдые фашистска богоолшолгоһоо сү-рэнэ. Манай сэрэгүүд немецүүдэй эзэмд-лэстнүүдта ажаүйлэдбэрин түүхэй эд-эеэ хоолой зүйлүүдые абаха аргынь-гын байна, тиихэдэ гитлеровецүүдэй-гэ ерэнһэн зүүн зүгтэ байгаа «ажа ами-най дайда» гэшэнь түг түмэн немецкэ-цуудай могила ба фашистска сэрэгэй-гын булаһан гайхамшаг ехэ үхээр боло-гша.

Советско-фашистска булимтарагшадта эсэр-

гүүсэн тэмсэхэдэнь шэн габьяата советскэ партизанууд Улаан Армидаа угаа ехэ ту-ла-ламжа үзүүлбэ. Дайнай эхилһэнһөө хойшо гурбан жэл соо тэдэнэр дайсанай тыл болон штабууды хяа намна сохижо, тэрэнэй зам харилсаа болон хэлхээ холбоо эбдэн нан-даргажа, немецко-фашистска хара золигууды хайра гамгүйгөөр хюдажа ябанад. Советскэ партизанууд болбол хэдэн мянгаад советскэ хүнүүдые фашистска богоолшолгодо намна-жа абаашаха болон тэдэниие хюдаха ябадалһаа абарһан байха юм.

Дайнай гурбан жэл соо немецко-фашистска сэрэгүүд советско-германска фронт дээрэ-дай хэхэдээ 7.800.000 гаран солдат болон офи-цернүүдээ алуулжа ба плендэ абхуулжа гээ-гээ, 70.000 шахуу танк, 60.000 самолёт, 90.000 гаран үхэр буунуудаа алдаа.

Мүн энэ үе соо манай сэрэгүүд 5.300 мян-ган хүнөө алуулжа, плендэ абхуулжа болон нэрэ хураггүйгөөр үгы болгожо гээһэн, 49.000 танк, 30.128 самолёт, 43.000 үхэр буугаа алда-һан байна.

Айхабтар үнэтэй сэрэгэй түүхэй эд болон буу зэбсэгүүдээр манниие хангажа байһан ба Германийн сэрэгэй байра барилганууды саг-үргэлжэ бомбодожо, тэрээгээрээ Германийн сэрэгэй хүсэ шадалы бууруулан таһалжа байһан манай союзнигууд—Америкын Холбоо-то Штадууд болон Великобритани хадаа Улаан Армимнай амжалтануудта нилээд ехэ туһа хүргэнһэн байна.

Тиигээд байхадаа Улаан Армимнай Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай түрүүшын үе соо сахилгаан түргэн дай хэхэ гэнэн гитлеровскэ түсэбтэ таһалдуулан, удаа тээхи үе соонь дайсанай бээ хамгаалга гэнэн стратегийн, булян абтанан советскэ газары алдангүй бүхөөр бариха гэнэн дайсанай бодомжолг-сонууды хүмэрюулэн унагаажа халгаһан байгаа. Немецко-фашистска арми гээшэ хяа сохиглоод, мүнөө дууһан дарагдаха сагтаа тулажа ерээд байна гэшэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай эхилһэн-һээ хойшо үнгэрһэн гурбан жэлэй сэрэгэй дүнгүүд нимэ гэшэ.

Советскэ Союзда эсэргүү дай хэжэ орохо-доо гитлеровскэ империалистууд Улаан Ар-мийн түрүүшын сэрэгэй урагшагүйдэлгэнүү-ды хархадаа манай ороной арал зон өөрын-гөө хуули засагта этигэхэ болихо, СССР-эй арадуудай хоорондо атаа тэмсээн гараха, со-ветскэ гүрэнэй тогтожо байһан хүдэлмэришэн, таряашан болон интеллигенцийн холбоо бар-рисаан холжижо муудаха юм гэжэ бодоһон байгаа. Үнэндөө болихо дайнай үсын бэрхэ-шээлүүд болбол советскэ тылдэ ажаллагша-ды улам ехээр хамтаруулан, тэдэниие өөрынгөө арадай советскэ засагтай бүри ехээр нэгэдүүлһэн байба. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үе соогуур Советскэ Союзай арадуудай хоорондохи эб найрамдалын улам бүхэжөөд булад шэнгээр хатуужан байна. Советскэ общественн ажалшадай өөһэдн ажаһуудалай ашаг туһа дээрэнһээ үндэлһэн хүдэлмэри-шэн, таряашан болон интеллигенцийн холбоо барисаан бүри ехээр бүхэжэбэ.

Советскэ ажаүйлэдбэри гээшэ мүнөө сагай буу зэбсэгүүды олоор бүтээн гаргаха хэсүү бэрхэ зорилгы хүшхэржэ шалахагүй, манай транспорт гээшэ сэрэгэй ашаа шэрэлгы хүш-хэрхэ шадалгүй байха, хүдөө ажал гээшэ арми болон арал зоноо эдэеэ хоол ба ажаүйлэдбэ-рин түүхэй эдээр хангажа бирахагүй гэжэ немецкэ алууршад мүн лэ бодоһон байгаа. Теэд, яар немецкэ булимтарагшадтай түсэбүү-дын мылын хөөһэн шэнги тэһэршэбэ. Гурбан жэл соо дайн болоод байхада Советскэ Союзай экономика бэшэ, харин гитлеровскэ Германийн экономика барагдажа муудашан байба. Со-ветско-германска фронт дээрэ немецүүдэй

диилдэлгэдэ ороһон ябадал ба союзна авиа-цийн добтолгоууд Германийн сэрэгэй-эконо-мическа шадалынь бууруулба. Тиихэ зуурань советскэ гүрэнэй ажаүйлэдбэри, транспорт бо-лон хүдөө ажал дайнай бэрхэшээлые амжал-татай найнаар дабажа гараа. Советскэ арал зон Эхэ ороноо аршалан хамгаалгын түлөө хүсэ шадалаа гамнадаггүй, тэдэнэр, өөһэдн-гөө байгуулһан советскэ гүрэниие дайсанай алибаа добтолгоһоо ами бөөрээ аршалхаар эрид шидэнги байна. Эсэгэ ороноо хамгаал-гын дайн болбол арал зоной дунда үзэгдөөгүй ехэ патриотическа дэбжэлтэ гаргаһан, Улаан Армидаа туһалха гэнэн улад зоной барагда-шагүй ехэ творческо шадалынь нэмэһэн бай-ха юм. Мүнөө, дайнай эхилһэнһээ хойшо дүр-бэдэхи жэлэй богоһо дээрэ ерээд байхадаа Советскэ Союз болбол Улаан Армия буу зэб-сэгүүдээр, homo хэрэгсэлээр, эдэеэ хоолой зүйлүүдээр болон сэрэгэй хэрэгсэлээр дүү-рэн хангаха хүсэн түгэс сэрэгэй ажалтай бо-лоод байна. Советскэ хүдэлмэришэд, колхоз-нигууд, интеллигенци болбол дайсанаа дараха илалтын тулада шухала хэрэгтэй хамаг бүхы юумээр Улаан Армия хангаба. Танкнууд бо-лон авиацийн талаар дайсанай булюу байда-гын хэзээ үни болижо, мүнөө Советскэ Сою-зай экономическа арга шадалынь үдэрһөө үдэртэ улам ехээр ургажа байна.

Тиигээд байхадаа, советскэ арал болбол советскэ байгуулалты тогтууригүй байха бээ гэнэн дайсанай бүхы бодомжолгонуу-ды хүмэрюулэн унагааба. Арал зоной аха-дүүгэй эбдэршэгүй бүхэ хани барисаан дээ-рэнһээ үндэлһэн советскэ гүрэннай дайн сэрэг соогуур бата бэхи болоод байхадань, арал зонни даралха ябадал дээ; эһээ үндэ-нэлһэн фашистска гүрэн хадаа дайнай тур-шалгы тэсэжэ шадаагүй, харин заатагүй хүмэрин унахынгаа урда тээ байна гэшэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай эхилһэн-һээ хойшо үнгэрһэн гурбан жэлэй политиче-скэ дүнгүүд нимэ гэшэ.

Гурбан жэлэй саада тээ гитлеровецүүд Европын захирагшад гээшэбди гэжэ бөө тоо-лодог байгаа. Баруун Европын ороноуды богоолшолжо байхадаа Германи болбол Ита-ли, Румыни, Финлянди, Венгри, Болгариие тонуулаша союздаа татажа оруулба. Нейтраль-на гүрэнүүдтэ өөһэдн агентагы олоор дэлгэрүүлжэ ба туһалжа Германи болбол тэ-дэ гүрэнүүдтэ айхабтар ехээр нүлөөгөө хал-даагаад, тэдэнэй зүгһөө өөһэдн туһада нилээд ехэ юмэ абанан байна. Гитлеровскэ Германи хадаа бүхы дэлхэйн бумбэрсэг дээ-рэнһи арал зоной ажабайдалда аюул ерүүлжэ байба. Эрхэ сүлөөдэ дуратай арадууд тиихэ сагта нэгэдэмэл антигитлеровскэ лагерта наа хаяхан нэгэдэжэ эхилээд байхадань манай гүрэн гитлеровскэ Германи болон тэдэнэй ту-намаршадтай хамаг бүхы хүсэнүүдэй түрилтын урдаһаа гансаараа тулажа гараа.

Мүнөө болоходо байдал тэд ондоо болоо. Мүнөө үедэ гурбан жэлэй саада тээхидэл ад-ли гитлеровскэ Германи добтолжо ба амжал-та туйлажа байна бэшэ, харин нөөргэ, сою-зна гүрэнүүдэй зэбсэгтэ хүсэнүүд немецко-фа-шистска булимтарагшадны хаана яанагүй со-хижо ба түрижэ байнад. Союзна гүрэнүүд сэр-эгүүдэй ба буу зэбсэгэй шанар болон тоо-гой талаар дайсанһаа булюу болонхой. Сою-зна гүрэнүүдэй нэгэдэлын мүнөө хэзээ хэ-зэвэйхиһээ бүхэ байна. Союзна гүрэнүүд ха-даа гитлеровскэ Германийн зэбсэгтэ хүсэнь дууһан халгааха гэжэ үгээ нэгэдэн түсэб-тэй байна. Хойто Франци худар британска ба американска сэрэгүүдэй сүмэрэн орохо ябада-лые гайхамшаг найнаар бөөлүүлһэн, Итали дотор союзна сэрэгүүдэй амжалтатай найнаар

Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалг дайнай гурбан жэл

(Сэрэгэй ба политическэ дүнгүүд)

(Түгэсхэл. Эхинийн 1-дэх нүүрт).

добтолжо байһан ушар хадаа энээнһээ хойшо Германи болбол Европын газар дээрэ Улаан Армидашье эсэргүүсэжэ, мүн манай союзнигууд болохо Англи болон США-гэй сэрэгүүдтэшь эсэргүүсэжэ дайлагдаха сагтай болоод байһынь харуулна гэһшэ. Улаан Армиин болон манай союзнигуудай арминуудай ниитынгээ хүсье немецүүдтэ дарлагдһан ороноуды сүлөөлхын тулада сэхэ табиад байһан сагта, гитлеровскэ Германи болон Европодохи тэрэнэй вассалнуудай бахалуурын нэгэдэмэл нацануудай сэрэгүүдэй түмэр гараараа бажуужа захалаад байһан мүнөө сагта гитлеровскэ банда гэһшэ заатагүй ба хүсэд диилдэхэ ябадалаа ямаршье аргаар болиулжа шадахагүй байна. Бүхы дэлхэй мэдэлдээ абахамнай гэжэ уймарлаһан гитлеровецүүд хүшхүрэгдэхэгүй зорилго табиад байһанинь мүнөө бүгэдэдэ эли болонхой. Крыловэй бэшэһэн басня соо нэгэ баха түрөөгүй аад лэ, сартай тэнсэхэ ханаатай аашалаад, аахилжа уухилжа хүрхын аад лэ, хэтэрхэдэ тэнэ буужа абяа аниргүй болшоһон шэнги, гитлеровскэ шайкын байдалынь тон тпимэ адлирхуу байна.

Тонуулша фашистска блок бутаран унажа захалаа. Фашистска Германи хүндэ хүшэр сэрэгэй диилдэлгэдэ ороһонойнгоо эсэстэ үхэлэйнгөө нүхэнэй эрмэг дээрэ хүржэ ерөбэ. Урдань Германитай союзтай байһан Итали мүнөө немецкэ империалистнуудта эсэргүү тэмсэл хэжэ байна. Финляндийн гэмтэ ябадалта зонхилхы шайка болбол Советскэ Союзай эбтээ орохо тухай түбшөн найнаар дуралдһан условиһоо Гитлерэй тунье хаража арсаад байхадаа, Финляндие дайн сэрэгтэ хүмэрин унаха ябадалда хүргэбэ. Гитлерэй бусад вассалнууд болохо Румыни, Венгри, Болгари гэһшэ оёоргүй хара нүхэнэй эрмэг дээрэ ошоод байна. Фашистска Германийн Европодохи туһамаршад Германитай холбоо барисаагаа талалаад, өөһэдынгөө ороноуды хохидол ядарал болон хоһоролтын дайнаа зайлуулан абарха хаһа сагтай ба шухала условитой бай-

һан юм. Теэд гитлеровецүүдэй туһамаршад тонуулша гитлеровскэ шайкатай айхабтар бүхөөр барилдажа ниилээд байһан хадаа, өөһэдынгөө арад зоной хуби заяан тухай оролдогогүй гэһшэ. Гитлерэй финскэ, румынска, венгерскэ, болгарска зарсанар фашистска Германийн тунье хаража өөһэдынгөө ороноудай арад зоной ашаг туһада гарзатай юмэ хэжэ байгаа һаа дээрэ гэжэ бодоно. Гитлеровскэ хүлһэншэд болбол өөһэдынгөө ороноуды немецкэ сэрэгүүдээр эзэмдэгдэхэ сагтань хүргэбэ. Дайн сэрэгые Германийн газар дээрэ хэхэ ябадалы хойшо татаха ханаатай гитлеровецүүд хадаа Финлянди, Венгри, Румыни, Болгари гэхэ мэтые Германийн хамгаалгын газарай газараа хүрэнэ болгобо. Зүгөөр гитлеровецүүдтэ бээ наймаалһан нимэ зонхилодтой тэдэ ороноудай арад зон болбол союзна гүрэнүүдэй сэрэгүүдэй туһаламжатайгаар немецкэ эзэмдэгшэд болон тэдэнэй туһамаршадые өөһэдынгөө орон нутагһаа намнажа халгааха аргатай байна. Гитлерэй вассал болоһон ороноудай арадууд гансал нигэжэ эрхэ сүлөөгөө олохо абаха бодоно.

Европодо гитлеровецүүдэй эзэрхэжэ байһан ябадал болбол фашистнууд гэһшэ арадуудай эрхэ сүлөө ба бээ даанхай байдалы хосоруулан халгаадаг байһынь эли тодоор харуулба. Тингэжэ байхадань нэгэдэмэл нацануудай арминууд арад зоние гитлеровскэ дарлалтаһаа аршалан абарха гэжэ Европо худар орожо ба арадуудай эрхэтэй сүлөөтэй болон бээ даанхай байдалы дахад нэргээн бодхоохын зорилгоор фашистнуудай дарлаһан ороноудай газар дээрэ орожо байһад. Эгээ нимэ байһан хадань немецүүдэй бооголшолһон арадууд нэгэдэмэл нацануудай сэрэгүүдтэ мүнөө туһалжа байдаг ба энээнһээ хойшо улам өхэ туһаламжа үзүүлжэ байханы лабтай.

Ингээд байхадаа, дайн сэрэг соогуур гитлеровскэ булимтарагшад-империалистнуудай гадаадын-политическэ бодомжолгоноуд болон түсэбүүдын барандаа шал буруу хүрөөд, гитлеровскэ тонуулша блок панхаруудтажа байхадань, эрхэ сүлөөдэ дуратай арадуудай союзынь эбдэршгүй хүсэн бо-

ложо ургаад, мүнөө Европодо байгаа ска аггрессорнүүдэй дээрмэдэлгын хандаргаха, арадуудай эболон ба ядаралай түлөө зэмэтэй хүнүүдые булимтаралгын дайн байлдаануудай боложо болохо ябадалы халгааха аргатай болоод байна гэһшэ.

Гурбан жэл соо болоһон дайнай ДЫН ПОЛИТИЧЕСКЭ дүнгүүд нимэ

Гурбан жэл соо болоһон дайнай ба политическэ дүнгүүд болбол гитлеровскэ Германийн дайн хэжэ алдаһаниие ба тудуһан дараха сагай дүтлөөд байһан тодоор гэршэлжэ байна. СССР-эй, Востокын болон США-гэй арминууд фашистска Германийн ажа амидаралай айхабтар центрүүд тээшэ али бүхы зүгһөөн өөһэдтөө харгы гаргажа абана, тинь долгонуудай хүсэлдэжэ мандаһан туһа халгааха сагнай дүтлөө. Дайн гэһшэ дүүрэхэ тээшэ ябажа байна. Зүгөөр илалта туйлаха замайнай үлэһэн балай хялбар байхагүй. Дайн сэрэгтэ эгээн хатуу шанга, шийдхэхи ба үлэһэн хэтэй сагтаа ороод байна. Сохвуулжа фашистска арьяатан галзуу нэтерүүдэ даха болоно. Германийн ажаһуудалай нүүд тээшэ фронтын дүтэ болохо гитлеровецүүдэй эсэргүүсэлтэнь улс нэтерүү болохо байна. Дайсаниие дураржа, үнэһэн тобриг болгохын тулада нэгэ хэдэн шанга сохилтонууды хэрэгтэй.

Бүхы союзна гүрэнүүдэй арминууд таржа, эрид шангаар дайладалдад байһан мүн нэгэдэмэл нацануудай мэдэлдэ гол өхэ эбсэстэ хүсэнүүдые эдибхитэ дайн байлдаанда хаһа саг соонь байхаданай эдэ зорилгонуудай дүүр байһанинь мэдэжэ.

Бүхы дэлхэйн бүмбэрсэгые фашистска дээрмэдһээ аршалан абарха гэжэ табһан союзна гүрэнүүдэй энэ агуу зорилгоёо хүсэлдүүлхын тулада бии бүсээ хүдэлгэжэ эхилхэ байһандань эрхэ жэг ханагданагүй. СОВИНФОРМБЮ

СССР-эй Верховно Советэй Президиумай Указ
Капитан Калинин Б. Т., майор Шорников А. С., капитан Якимов П. Н. гэгшэдтэ Советскэ Союзай Геройн нэрээр гэгэ олгохо тухай

Командованингаа тусхай даалгаваринууды жэшээтэ найнаар дүүргэхэ зуураа, шэн зориг ба баатаршалга гаргаһанайнь түлөө Лениней орден ба «Алтан Одон» гэжэ медаль барюулгатайгаар Советскэ Союзай Геройн нэрээр-

- гэ олгохо гэгээл:
1. Капитан Калинин Борис Тихоновичтэ.
 2. Майор Шорников Александр Сергеевичтэ.
 3. Капитан Якимов Павел Никиновичтэ.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумай түрүүлгшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Советэй Президиумай секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1944 оной июниин 20.

Советскэ Союзай маршал И. С. Коневто „Маршалска Одон“ гэжэ маршалска илгаа тэмдэг болон Суворовой 1-дэх зэргын орден, бронетанкова сэрэгүүдэй маршал Я. Н. Федоренкодэ Суворовой 1-дэх зэргын орден барюулагдаба

СССР-эй Верховно Советэй Президиумай түрүүлгшын нэгэдэхэ орологшо нүхэр Н. М. Шверник болбол үсэгэлдэр, июниин 21-дэ, Кремльдэ Советскэ Союзай маршал Конев Иван Степановичта «Маршалска Одон» гэжэ маршалска илгаа тэмдэгые барюулба. Немецко-фашистска булимтарагшадта эсэргүү дайн байлдаануудта дайшалхы ябуулганууды шадамараар ба эрэлхэг

зоригтойгоор дүүргэхэ зуураа, амжалта туйлаһанайнь түлөө мүн тэрэндэ Суворовой 1-дэх зэргын орден барюулагдаһан байна. Баһа нүхэр Н. М. Шверник болбол Верховно Главнокомандованиин даалгаваринууды жэшээтэ найнаар дүүргэһэнэйнь түлөө шагнагдаһан маршал Федоренко Яков Николаевичта Суворовой 1-дэх зэргын орден барюулба. (ТАСС).

Америкийн Холбоото Штадуудта болохо Нэгэдэмэл нацануудай валютна ба финансова конференци тушаа

Энэ оной июлиин 1-дэ Бреттон Вудсда (Нью Гемпшир штат, США) Нэгэдэмэл нацануудай валютна ба финансова конференци хүдэлмэрэ эхилхэ байна. Тэрэнэй зорилго хадаа валютые тогтоборитой болгохо хэдэн хэмжээ абаха тушаа зүбшөн хэлсэхэ байна. Мүн тэршэлэн конференци болбол банкын член болохо ороноудай дайнда гэмтэһэн ажыхы хальбэн шэнэлхэхэ ба нэргээхэ ябадалтай холбоотой хэмжээ-ябуулгануудта зээли табиха банк бии болгохо тухай асуудалы зүбшөн хэлсэхэ байна. Тус конференцидэ СССР-эй Гадаада Худалдаанай Арадай Комиссарай орологшо-делегациин түрүүлгшэ Степанов, членүүд—Н. Ф. Чечулин (СССР-эй гүрэнэй банк), П. А. Малетин (СССР-эй НКФ), Н. Д. Злобин (СССР-эй НКФ), А. П. Морозов (НКВТ), профессор А. А. Арутюнян (СССР-эй НКВД) гэгшэд хабаадалсаха байна. Делегациин экспертүүдын М. М. Идашкин (НКВТ), профессор А. А. Смирнов, профессор Ф. П. Быстров гэгшэд болоно.

Москва, Кремль
Верховно Главнономандалага Советскэ Союзай Маршал нүхэр СТАЛИНДА

Героическа Улаан Армидаа гүнзэгы баясхалантай ба тэрэндэ инаг дуратай байһан хадаа советскэ Бурят-Монголой комсомолецүүд болон залуушууд энээнэй урда тээ «Бурят-Монголой залуу колхозник» гэжэ танкова колонно байгуулхын тулада 1.300.000 түхэриг суглуулһан дээрэ нэмэжэ, фронтовикуудай үхибүүдтэ туһалха фонддо зориулан 930.000 түхэриг мүнгэ, 14.760 лүд элдэбын эдэе доол, мүн тэршэлэн гутал хубсаһа өхөөр суглуулһан байна. Ингэжэ суглуулһан мүнгөөрөө бидэнэр фронтовикуудай үхибүүд—бурагшадта комсомольско стипендиүүдые тогтоогоод түлэнэбди, Эхэ ороноо хамгаалжа ябагшадай хэ-

дэн зуугаад хүүгэдые лагерьнууд болон санат эльгээхэ путёвконууды гүйгөөр үгөөбди. Революцион колхозуудай комсомольцон залуушууд өөһэдынсын нөөсөөһөө урһа фронтовикуудай үхибүүд халха фонддо зориулан тар тарилга хэбэ. Агууехэ Советскэ арадуудай золтой жаргынхын түлөө үни удаанлагшан тайбан ба һөөр һуухыетнай, хүндэтэ Иосиф сарионович, Таида үнэһөө хүсэнэбди.

ВЛКСМ-эй Бурят-Монгол Обкомой секретарь Б. СЕИ

Улан-Удэ
ВЛКСМ-эй Бурят-Монгол Обкомой секретарь нүхэр Семёновто

Фронтовикуудай үхибүүдтэ туһалха фонддо зориулан дахад юһэн зуун гушан мянган түхэриг мүнгэ, эдэе хоолой зүйлнүүд болон хубсаһа хунар суглуулһан Бурят-Монгол АССР-эй комсо-

молецүүд болон залуу минни халуун баяр Армиин баясхалангые хүчрэхые гуйнаб.

И. СТА

Советскэ Информбюроноо

Июниин 21-эй оперативна мэдээнхээ

Июниин 21-эй туршада ОНЕЖСНЗ нуурһаа хойгуур манай сэрэг довтолгоото байлдаануудыг хэзэ зуураа МЕДВЕЖЬЕГОРСК городоо зуугээр дайсанай хамгаалгын газарыг нэгэ сохижо, нуурин газарыг, тэдэнэй дунда ПОВЕНЕЦ, ПИНДУШИ, ПУШНОЙ гэдэг худэлмэришцэнэй томо посёлгонуудыг, ПОВЬЕ, БРЮХОВО, САЛМА, КУМСАГУБА гэдэг нуурин газаруудыг, Мурманска түмэрзамай ВИЧНА гэдэг станцие эзэлэн Манай сэрэгүүд МЕДВЕЖЬЕГОРСК городто туласа ошожо, городой захэ дээрэ байлдаануудыг хэжэ байна.

МЕДВЕЖЬЕГОРСК ба ЛАДОЖСКА нуурнуудай хоорондо манай сэрэгүүд хэжэ СВИРЬ мурэнэй урда эрвэ худархи плацдармууд дайсанай эсэргүүсэлтэнүүдыг нуга даража, 100 гаран нуургазарыг, тэдэнэй дунда Ленинградска областин ВОЗНЕШЕ гэдэг районно центрыг, ГАНИНА, ЕРОСЕЛЫГА, ПЕТРОВКА, ПОСАД, РОВСКОЕ, ГОМОРОВИЧИ, ПЕТРОЗЕРО, ШЕМЕНИВАРДОВСКАЯ, ДЕМИДОВСКАЯ, НИСЕЛЫГА, СВИРЬСТРОЙ томо нуурин газарнуудыг байлдаатайгаар эзэлэ. Ингэмэ сэрэгүүд СВИРЬ мурэнэй урда эрвэ дээрэхи финнуудэй плацдармыг усадхана байна.

ДЕЯНО ПОЛИИН оршондо КАРЕЛЬСКЭ фронтын сэрэгүүд мурэнэе байлдаатайгаар гаталан гараад, дайсанай хамгаалгын газарыг нэгэ сохижо, СВИРЬ мурэнэй хойто эрвэ дээрэхи плацдармыг байгуулһан байгаа.

КАРЕЛЬСКЭ перешеек дээрэ манай сэрэгүүд довтолгоо үргүүлжэ 50 гаран нуурин газарыг тэдэнэй дунда СОРВАЛИ, ПЕТРОЗЕРО баруун-хойшоо 2 километртэ ЛИННО-САРИ гэдэг станцие (дээрэ), ТАММИСУО, ПАТАНАХИА, ТУОКНОЛА, ХЕЙНИОНИ, ПАНКОЛА, КЯНТЮМЯ гэдэг газарнуудыг ба ТАММИСУО түмэрзамай станцие байлдаатайгаар эзэлэ.

Фронтнууд дээрэ хубилалта болоогүй.

Июниин 20-до бүхы фронтнууд дээрэ агаарта болоһон байлдагч ба зенитнэ артиллерийн буудалгаар дайсанай 24 самолетаг дагаа.

КАРЕЛЬСКЭ перешеек дээрэ Ленинградска фронтын сэрэгүүд довтолгоо үргэлжэлэ. Манай явган сэрэгүүд танкнуудай эрид шанга ба танктуудай сохилтоонуудаар финнуудыг зүгһөө советскэ част-

нуудай дабшалтыг тогтоохо гэһэн бүхы хэдэлгэнүүд усадхана байгаа. Ондoo нэгэ газарта дайсан болбол 1.000 шахуу хүнтэй буралсалай батальоние байлдаанда оруулһан юм. Байлдаанай газарта орохо замууд

дээрэ финнуудыг советскэ ехэ буунууд ба миномедуудай хүсэтэ буудалга дайраһан байгаа. Дайсанай батальон ехэ гээлтэдэ ороо. Бүтэн үлэһэн финнуудыг ой модон соогуур таража үгы болобо.

Манай авиаци финнуудэй сэрэгүүд болон коммуникацинууд худар сохилтоонуудыг хэзэ ябадалаа үргэлжэлүүдэ. Элисенвара гэдэг түмэрзамай станцида довтолго хэхэдэ советскэ лётчигууд 180 гаран вагон, 12 склад үгы хэжэ, түмэр замуудыг хандаргаба. Станци дээрэ төхөрлөгөнүүдтэй ехэ ехэ түймэр гараа.

Улаантугта Балтийска флодой лётчигууд Выборгскэ залифта дайсанай корабльнуудыг бомбодоб. Финскэ транспорт, түргэн ябадаг 7 десантна баржа, тральщик ба халжулай катер шэнгээгдэ.

Удэрэй туршада агаарта болоһон байлдаануудта 19 немецко-финскэ самолёт унагаагдаһан байна.

1-дэхэ Финскэ егерскэ батальонһоо пленда абтаһан солдат Ойни Кампи гэгшэ ингэжэ хөөрөнэ: «Карельскэ перешеек дээрэхи хамгаалгын түхээрлэгэнүүдэй байгуулалтада угаа ехэ материал ба ажал гаргашалагдаһан байгаа. Финскэ сэрэгэй засагаархин оронойгоо доторхи бүхы ашаанай автомашинуудыг татан абаад, байгуулалтын управленидэ шилжүүлэн үгэһэн юм. Финскэ армийн бүхы байгуулалтын батальонууд олон харын туршада түмэрбетонно дот, блиндаж, надоло ба эскарпонуудай

барилга дээрэ худэлмэриһэн юм. Ородой сэрэгүүд дабагдашагүй гэжэ ханагдаһан манай бүхэжүүлгэнүүдыг хяа хамна сохёо.

Эрвэйн хамгаалгын финскэ бригадаһаа плендэ абтаһан солдат Пааскени гэгшэ ингэжэ мэдээсэ: «Ородуудай довтолго угаа өрмөлзөлгөтэй байгаа. Эмхитэй эсэргүүсэлтэ хэһэн тухай хэлэхэше юмэ байхагүй. Манай ехэ буунууд арайхан гэжэ хэдэн снарядыг табижа үрвөө. Бидэнэр, бүхы техникээ зоргодонь хаяад тэрвэдэ гүйлдэхэ баатай болоо хэмди. Буудалгын позицинууд дээрэ бидэнэр 24 бүтэн ехэ

буунуудыг орхёо хэмди». 1-дэхэ Финскэ полкһоо плендэ абтаһан прапорщик Тойво Хянинен гэгшэ ингэжэ мэдүүлэ: «Карельскэ перешеек дээрэхи бүхэжүүлгэнүүд, дабагдашагүй байха, ямаршыг түрилгэдэ тэсэхэ юм гэжэ бүхы финскэ офицернууд өтигэдэг байгаа хэн. Тээд, советскэ артиллерийн хүсэн бидэнэриг гайхуулаа. Тинмэ буудалга гэшыг дайнай бүхы үе соо бидэнэриг хэмнайшыг хараагүй юм. Ямаршыг бүхэжүүлгэнүүдыг ородуудыг тогтоожо шадхагүй гэжэ хаяын үдэрнүүдтэ бидэнэр бишэрэн ойлгообди».

«Красное Сормово» гэжэ завод ой куушанай худэлмэришэн, Максим Горькийн «Мать» гэжэ повестини герой 1905 оной революцида хабаадаһан П. Заломов гэгшэ залуу боецүүдэй дунда нууна.

Д. Черной фото. (ТАСС-эй фотохроника).

И Ю Н Ъ...

Илья Эренбург

Хамаг бүхы юумыг ханаад хүнэй ой ухаан гэшэ мори үндэһэн шэнги юм. Яларайхан үглөөгүүр боложо бэлэй. Хүдөө ажаалай парк соо зүргэ харуудыг хамажа байгаа хэн. Дачада гарахаар бэлдэжэ үрзүф гү, али Галрыда амарха тухай горьдожо. Воскресени үдэр байһан эсэрг набша халбаржа, үхи-энеэлдэжэ сэнгэжэ байба. Литвагай харгыннуудыг мэдээ алдаһан эхэ гүйлдэжэ ябаа хэн, пошгуудай шуһан халжуурма ногоон дээгүүр улайжа хэн.

Июнууд энэ үдэртэ үнэ бэлдэбэ. Тэдэнэр алхам бодожо үзэһэн байна. Киев гэшэ, Шульц Лед тээшэ ошожо ябаа. Москва тээшэ яаража Тэдэнэр удаан уяатай байморид шэнги тэсэжэ ядан алдажа ябаба. Тэдэнэр олон Польшын городууд дохонуудта байрлаба. Тэдунда Парижда найман час алдагадан Шрамке, 15 сагагадыг хүсөөр эдлэһэн байлсаба. Тэдэнэр хадаа гүд гэшэ сүгэдэжэ байгулада түрэнэн доодо түрэнүүд юм» гэһэн заабари байгаа. Тэдэнэр хадаа: «асар», «ханын хал ошоод зогсо», «намтай хал хэбтэ», «могила малдан өөдгүй үсөөхэн ород

хэлэтэй байгаа. Тэдэнэр хадаа Сибириин ой тайга соо төврихгүйн тулада компасуудыг абажа ябаа. Тэдэнэр Иран хүртэр ошолын тулада каргануудтай байба. Тэдэнэртэ танкнууд, доогуур чиндэдэг самолёдууд, миномедууд ба бүхы Европын автомобильнууд бии хэн. Тэдэндэ обер-фюрерүүд, штурмбанфюрерүүд болон бусад фюрерүүд бии байгаа. Арбаад гүрэнүүдыг хулгайлагша аад, Эйфелевэ башня дээрэһэ Европо тээшэ хаража нелбоһон фюрер ябалсаба. Тэдэнэр жэлэй эгээн богонихон хүни зүүн зүг тээшэ довтолжо ороо. Тэдэнэр автомадаар үхибүүдыг бууддаг хэн. Тэдэнэр эхэнэрнүүдыг танкнуудад даруулжа аладаг хэн. Тэдэнэр мүлхидэг, тамардаг ба ниидэдэг бэлэй. Гурбан жэл гэшэ гурбан зуун жэл бэшэ юм гэжэ хэлсэдэг, тээд бидэнэр гурбан зуун жэл бууһан хэбэртэй байнабди. Али тухай олон хани нүхэд болон түрэл дүтэ хүнүүдээ алдаба гэшэбибди! Манай илалтанууд гэшэ тэнгэрибээ унажа ерээгүй, тээд илалтанууд газар дээрмнай ургаад, эрхим хүнүүдэй шуһаар уналагдаа. Үбгэд хүгшэд хадаа өөһэднэгөө үхибүүдыг али тухай ехээр эрхэлүүлдэг. бишинхан хүбүүнэйгээ корбөр үблэхэдэнь али тухай ханаагаа зободог байһанаа хайса мэдэнэ. Тэрэ хүбүүн инаглан дурлаха, ажал хэрэг бүтээхэ, ухаанаараа бодожо үзэхэ наһандаа хая хаяхан хүрэхэ ябаа.

Тингэжэ ябатарынь өөдөгү бишинхан түмэрэй түгдэрхэйнууд тэрэнэй ами наһынь табалба...

Хорин табан жэл соо бидэнэр манай ороние байгуулжа байгаабди, тинхэдэ хүсэ шадалаа гамнаггүй хүлэртэрөө хүдэлжэ байгуулаабди. Бидэнэр Сталинградтай, Воронежын, Харьковай, Орёл, Минскийн гэр байшангуудыг харахадаа омгорлодог бэлэйбди. «Хохимой толгой» гэдэг дивизиин танкист Гейнп Кальвой гэгшэ ингэжэ хөөрөнэ: «Хамаг бүхы юумэ галдажа ябахаданай гауптшарфюрер Лютпе болбол нэгэ гэр тээшэ заагаад: «Энэ гэр гайхалтай хайнаар шатана», гээд, баяртайгаар хашхараа хэн. Бидэнэр галда дүржэ байһан гэрнүүдыг тойрон танцвалжа, дуу дуулажа байдаг хэмди».

Тэдэнэр манай урданай домог дурасхаал болоһон юумыг булажа абаха ханаатай байгаа. Тэдэнэр Ялтада ошоод: «Графиня Панинагай суурга хаана? гэжэ асууһан байна. Лев Толстойн нууһан гэрнынь бадэржэ олоод, тэдэнэр энде мориной байра түхээрбэ. Новгородско Кремлийн алтаар тэдэнэр шнапс ууха бокка болон пельменица хэбэ. Тэдэнэр пээшэндэ номуудыг түлдэг хэн. Тэдэнэр музейнүүдыг бөөһөө аладаг газар болгобо.

Тэдэнэр ухаан бодол, ахалүүгэй хани барисаалда ба хайн сэдхэлдэ этигэхэ ханааеһынай манайхиһаа халгаха гэһэн байгаа. Манайхиһаа эгээн бишин-

хан хүнүүднайшыг буу бариха юрөөлтэй болоо. Мүнөө бидэнэр үнөөгөө абаха гэһэн гансал юумэ тухай ханаа бодохо ёһотойбди.

Гашуудал гэшэ юумэ абадагыг, үгэдэгшыг юм. Гашуудал гэшэ бидэнэртэ сэсэн ухаа олгобо. Тингэжэ шабарыг галдадаг юм, тингэжэ пароходыг смолададаг юм, тингэжэ буладыг хэжаадаг юм. Эгээн сэсэн номууд соо байгаагүй юумыг бидэнэр дайн байлдаанай газарта хаража уншаабди. Ажаһуудал гэшэмнай дан соморхон ба орёо бэрхэ юумэ байшоо. Бидэнэр гоё хайхан юумыг хуурмаг үнгэһөө илгэжа, хайн юумыг хайн сэдхэлхээ илгэжа хураабди. Бидэнэр бэргэг нарин болообди. Гурбан жэлэй саада тээ аймагтар шухала шэнгээр харагдадаг тээ гашуудал болон баясхалангууд тухай ханаадамнай энеэлдэ хүрхөөр байна. Бидэнэр сээрхэн зүргэ харгыгаар парк соогуур ябадаг аад, ой тайга соогуур ябажа хураабди. Бидэнэр зол жаргал гэшэмнай оньһынь дарахала гэрэл носодог стол дээрэ байһан лампочка бэшэ юм гэжэ ойлгообди.

Манайда гэгээн хайхан үзэл ханалнууд, байгалиин баялинууд, арадайманай бэлг талант бии байгаа. Тээд бидэнэр дайнай газар дээрэ нилээд ехэ юумэ хураабди, дайнай ахлхэдэ ярадой ябаһан аад, майор болобо гэнэ бэшэбди. Ушарынь халаа 1944 оной рядовой гэшэ 1941 оной рядовой бэшэ байнаб шуу.

«Энэ хүн бээ хүсэбэ» гэжэ

хүн тухай хэлсэдэг. Манай арад агуухэ болобо гэжэ би хэлэхэ байнаб.

Хилын саана байһан манда дурагүй хүнүүд болбол Росси гэшэ шабар хүлтэй байһан үлэмжэ ехэ юумэ гэшэ гэжэ дайнай урда тээ нэрлэдэг бэлэй. 1941 оной намар тэдэнэр: «мэнэ гэхээр бутаран унахаа байна» — гэжэ хэлсээ бэлэй. Тэдэнэр хадаа манай сухариха ябаһан болобошыг дийлдээгүй байһание ойлгоогүй. Тэдэнэр хадаа Улаан Арми гэшэ урагшагүйдэлгэдэ орходоо илажа хурадаг юм гэжэ мэдэхгүй байшоо. Тэдэнэр хадаа манай заводуудай Уралда, Казахстанда, Сибирьтэ дахяад амидыржа байһынь хараагүй. Мүнөө болоходо энэ үлэмжэ ехэ бээтэй юумэнь урагшаа алжажа ябана. Тэрэ хадаа Румын худар оробо. Тинхэһэн бүхы дэлхэй болбол манайхиһаа хүсэн тухай хэлсэжэ эхилээ. Суворовой нэрэ алдарынь Европо дээрэ суурьтан дуулаад, Наполеоний унаад байһан тинмэ эгээн гайхамшаг сагташыг Росси гэшэ мүнөөнэй айдаһатай муухай дайн сэрэгэй хүлээр байһандаа алли тинмэ ехэ хүсэтэйгөөр харагдаагүй хэн. Энэ гурбан жэл хадаа газар хэлхэйн сагай умарилыг ондоо болгобо, картануудыг дууһан зуражаархыба, түүхэ домог гэшыг хэлбэн мэнэлбэ. Мүнөө хамаг бүхы арял зон болбол Советскэ Союз гэшэ эрхэ сүлөө асарха түрүүшын солдат ба илалтыг шэрээхэ түрүүшын дархан байһынь нүдөөрөө харана.

(Түгэсхэлын 4-дэхэ нүүртэ).

Үндэр үргэсн түлөө социалистическэ мурьсөөн

Түсэбһөө үлүү 100 га

БУДАРА. (Телефоноор абтаба). Аймагай түрүү колхозууд Улаан Армингаа хүсэ шадалые бүри бүхэжүүлхын тула оролдожо, түсэбтэ даалгабаринаа үлүүлэн тариа тариха байна.

Тус аймагай Шарагодой сомоной «Заря» гэжэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Рыбаченко) 693 гектарай орондо 793 га тариха, 100 га үлүүлэ. Мүн төршөлөн Лениней нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Ранжуров) түсэбһөө үлүү 70 гектар тариа тарихан байна.

Эдэ патриотическа хэрэгые «Брасный строитель» гэжэ колхозойхид найшаан дэмжэжэ—90 га, Калининэй нэрэмжэтэ колхоз—50 га тариа түсэбһөө үлүүлэн тариха дүүргэбэд.

Эйя тухала хүдэлмэрээ дээрэ

дурсагдаһан колхозууд амжалта-тайгаар дүүргэжэ пар хахалха хүдэлмэридэ бүхы хүсээ гаргабад.

Алтайн сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Гармаев) пар хахалха хүдэлмэридэ амхитэйгээр орожо, мүнөө 100 гаран гектар шэнэ газар хахалба. Энэ хэрэгтэ 20 плуг ябажа байна. «Шэнэ байдал» ба «Улаан таряашан» гэжэ колхозууд 15—15 плугуудые пар хахалалгада гаргажа 60—60 га газар хайн шанартайгаар хахалбад. Мүн Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоздо 10 плуг, 2 трактор пар хахалалгада гаранхай. Мүнөө тэндэ 70 гаран га пар хахалалгада байна.

Р. БАДМАЕВ.

Түрүү звено

Хорин аймагай «III Интернационал» гэжэ колхоз хабарингаа тарихые амжалтатайгаар дүүргэд, пар хахалха хүдэлмэрээ амхитэйгээр захалба.

Һүүлэй мэдээнэй ёһоор социалистическэ мурьсөөндэ нүхэр Буда Дашиевай звено колхоз соогоо түрүү һуури эзэлһэн байна. Энэ бригада болбол түсэбтэ даалгабарин ёһоор 65 га пар хахалха аад, хүдэлмэрээ тон найнаар эмхидхэжэ шадаһан дээрһөө 95 га хахалжа, даалгабариа 150 процент дүүргэбэ. Тус бригадайнхид туйлаһан амжалтаараа ханаагаа амарангүй үшөө эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байнад.

Улаан Улаан аймагай комбинаттай гай главна инженер «Хүндэтгэлий гэмдэг» орденээр шагнагдһан К. А. Карасёв гэжэ.

Мурьсөөнэй дүн гаргаба

ВЛКСМ-эй Заиграйн айком Комсомольско-залуушуудай тракторна бригадануудай хоорондох социалистическэ мурьсөөнэй дүн гаргаба.

Тус дүнгэй ёһоор, социалистическэ мурьсөөндэ Лениней нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилжэ байһан нүхэр Тимофей Кузьмич Шигинэй комсомольско-залуушуудай тракторна бригада аймаг дотороо түрүү һуури эзэлэ. Энэ бригада болбол хабарай тарихын үедэ 749 га газар хахалжа, условно трактор бүхэндэ 146,7 га хахадһан болоно. Нүхэр Шигинэй бригадада ВЛКСМ-эй айкомой дамжуулгын Улаан туг орхёгдоо.

ВЛКСМ-эй айком болбол дамжуулгын Улаан туг абаха түрүүшын кандидатта «Майн нэгэн» гэжэ колхоздо хүдэлмэрилжэ байһан нүхэр Ерофеевай бригадые баталба. Тус бригада условно трактор бүхэнөөр 141,2 га газар хахалһан байна.

Нүхэр Рыгзэн Гатабоной тракторна бригада условно трактор бүхэнөөр 141,28 га газар хахалһан байна.

Нүхэр Рыгзэн Гатабоной тракторна бригада условно трактор бүхэнөөр 137 га хахалжа. ВЛКСМ-эй айкомой дамжуулгын Улаан туг абаха 2-дохи кандидатта баталагдаба.

Хилын саана

Союзнигуудай экспедиционно сэрэгүүдэй вёр командованин штабай үглөөнэй мэдээсэ

ЛОНДОН, июний 21. (ТАСС). Союзнигуудай экспедиционно сэрэгүүдэй верховно командованин штабай үглөөнэй мэдээсэл соо ниггэжэ хэлэгдэнэ:

«Шербур гэжэ дабшажа ябаһан сэрэгүүд энэ гүнзэги уһатай портын обороные түхээрһэн газарта хүрбэ. Ле Пью, Бувиль ба Ровиль Ла Биге гэдэгүүд сүлөөлэгдөө. Тилли-Сюр-Селин оршондо германска сэрэгүүдэй гурба хэһэн атака сухаруулан со-

хигдобо. Бусад секторнууд рульнууд эхибхитэйгээр даһан байна.

Үсэгдээр үдэшлэн гуудай авиаци Па-де-Башондо байһан самолёт-сидай базануудые атаг хойто Франци дотор үргэ газар дээрэ дайсанай иррин батареянуудта, сэрэгтэһэн ашелонуудта, партизануудта хэдэн олон нуудые хэһэн байгаа.

США-гэй вице-президент Уоллис Чунцинда ерэбэ

ЛОНДОН, июний 20. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор Холбоото Штадуудай вице-президент Уоллесын мүнөөдөр Чунцинда ерэхэдэнь тэндэ генералиссимус Чан-Кай-Ши угтаба.

Американска сэрэгэй ба ябажа ба Хятадай худөө ажалай болон коопна албан зургаануудта үзэһэнэйнгөө һүүлээр удангүй США-даа бусаха

Американска бомбардировщицууд Берлинде до

ЛОНДОН, июний 21. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжуулхань харя, мүнөөдөр 1000 гаран американска хүндэ бомбардировщи-

цууд Берлинде болон Германска бусад байра барилганууд толбо гэнэ.

Шербурай түлөө байлдаанууд боло

ЛОНДОН, июний 21. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжуулхань хада, Шербурһаа тэрбеджэ ерөһөн Францууд тэрэ городһоо германска засагаархин зайлан арилжа байна гэжэ мэдүүлнэ. Тэндэ һүүлшынгээ эсэргүүсэлтые

хэһынгээ урда тээ Шербурһаа бандаргажа Портовой барилгаануудые гуудай хэрэглэхэдэнь һанаатай немецүүд тэрэни бан үдэр соо эбдэжэ байна.

И ю н ь...

Илья Эренбург

(Түгээхэл. Эхинишнь 2-дохи нюурта).

1941 оной июний 22-ой үдэр хүхүнээр нөлбөжө ябаад, манай газар дайда худар довтолон ороһон тэдэ немецүүд хаана гэшэб? Тэдэнһээ тон үсөөниинь амиды үлөһөн байна. Эдэ хуушанай солдадууд Волгын үргэн дайда гү, али Кавказай хада уулануудые ханажа ябаха байха. Тэдэнэр явала ехэ юмэ үзэбэ. Тэдэнэр туристнууд байгаа хадаа: «Золтой байбади» гэжэ хэлэхэ бэлэй. Теэд тэдэнэр туристнууд бэшэ, харин булим-тарагшад гэшэ, тингээд тэдэнэр мүнөө болоходо өөһэдынгөө зүүдэнэй сэлмэһэниие хаража байна. Гурбан жэл болоод байхада бидэнэр Германие аршалжа байнабди гэжэ хашхаралдаха аад, зүүн тээшэ «ажа амидаралай дайда» бэдэржэ ошоһоной хэрэг байгаа гэшэ аам!

Зүгөөр, Германи үшөө диилдэдүй. Гитлертэ танкнуудшые, солдадуудшые үшөө олон бии. Теэд мүнөө дайнай ямараар дүүрэхэ байһаниинь хүн бүхэндэ элээр харагдана. «Бидэнэр тэсэжэ гараха ёһотойбди» гэжэ Геббельсэ дэмы улина,—эдэ үгснүүдын доромжолһон шэнгээр дуулдана. Хулгайшад гэшэ германууд бэшэ, тонуулаһад гэшэ,

баатарнууд бэшэ юм. Немецүүд шунахай үзэлтэй байһан дээрһээ дай хэжэ ороо. Мүнөө болоходо тэдэнэр довтолгынгоо шал буруу хүршэһэниие элитэ харана.

Дайнай гурбадахи жэл хадаа дайсане Россияһаа намнаха жэл болобо. Дүрбэдэхинь һүүлшын айдаһатай шанга сүүд хэхэ жэл болохо ёһотой. Нэгэ жэлэй саада тээ июнь нара соо немецүүд Курскта түхэмдэ довтолго хэхэ гэжэ бэлдэжэ байгаа һэн. Тинхэдэ тэдэнэр Сталинградай ушар удхые бүхыдэнь үшөө ойлгоогүй байшоо. Тэдэнэр хуушанайнгаа нэрэ түрэдэ ба шэнэ «тигрүүдтэ» найдажа байгаа. Курскта хэһэн довтолгонь Германиин эгээн бүлшын довтолго болобо. Тэрэнэй һүүлээр фрицууд Донецһээ Прут хүртэр, Орёлһоо Ковель хүртэр гүйлдэжэ арилла. Выборг город тээшэ манайхитай хэһэн довтолго хадаа шийдэхы шанга довтолго хэхэ саг тулажа ерээд байһыень немецүүдтэ харуулба. Ясы гү, али Хельсинки гэшэ эгээл һүүлшымнай үртөө гэжэ бү ханаг лэ. Энэ хадаа Берлин тээшэ ошохо харгы дээрэхэ станци гэшэл.

Манай газар дээрэ гурбан жэл соо дайн байлдаан болходоо Францида англичанууд болон

американцуудай бууха арга олгобо. Мүнөө арьятаниие бариха үргөөл боложо эхилээ. «Ниндэдэг» бомбонуудшые, эрбэлзэн гүйжэ ябаһан фон Папенуудшые немецүүдые бүхэлхэ ябадалһаа абархагүй. Италида манай союзнигууд Флоренци тээшэ дүтэлжэ ябана. Франци дотор тэдэнэр өөһэдынгөө эзэлһэн газарые 12 үдэр соо бүхэжүүлхэбэ байтагай, харин Котангенска хахад аралые таһа татаба. Гансал эхи гаргаха гэшэл бэрхэ юм... Тинжэ байхадань Францууд будимтарагшадай ара талаһаань довтолно.

Тингэжэ байхадань Рундштедт дахиад юун болохонь гэшэ ааб гэжэ Франци соогуур мэгдэн харайжа ябана.

Дайнай дүүрэхэ сагынь унжгайржа болохо. Орохо нүхээс бэдэржэ ябаһан олон миллион гэмтэ хүнүүдэй нэгэдэл манай урда байна гэшэ. Тэдэнэр тэнсээд болихо, энэ партияа 20 жэлээр хойшолуула ханаатай. Теэд бидэнэр ханаагаа амархагүйбди, бидэнэр хэлбэрхэгүйбди: бидэнэр түрүүшын гитлеровецүүдые сохёо һэмди, теэд һүүлшыншые гитлеровецүүдые дарахабди. Хэрбээ тэдэнэй гэншэхэ гэмэрхээ ханаа хадань, бидэнэр уярахагүйбди: Москва гэшэ нөлбөһо ха-

раад этигэдэггүй юм, бүри 1941 оной намарые үзэһэн Москва оройдоошые этигэхэгүй.

Шунахай үзэл, олзо бэдэрхэ ханал бэшэ, харин сэдхэлнай мание баруун тээшэ хүтэлнэ. Бидэнэр гитлеровецүүдэй шэрүүн дошхон хэрэгы муухай ашануудые хараа һэмди. Тэдэниие минн орхихогүйбди! Өөрынгөө бэемн түлөө минн орхихошые, үхибүүнэйнтээ түлөө мартажа болохогүй. 1941 оной октябрийн 20-до Мариупольдо немецүүд бээ аршалжа шадахагүй хүнүүдые саазалхаар туужа ябаа. Алууршад болбол тэдэ зоболонтониие хубсаһаа тайлагты гэжэ захирба. Бишинхан Владя юншые болхобо байһыень ойлгоогүй хадаа: «Эжы, шунгаһаа байна гүбди...?» гэжэ хашхараа һэн. Владие алагшадые хэн минн орхихо гэшэб?

Симейзескэ обсерватори соо немецүүд мориной байра түхээрбэ, тингээд тэндэ астрономуудай одо мүшэдые шэнжэлжэ байһан талмай дээрэ фрицууд бузарлажа байгаа. Бидэнэр булгалаа эдэ бузарнуудые үгы хэхэбди гэжэ аман тангаригаа үгөө һэмди.

Би хадаа үһөөн тухай хэлэнэ бэшэб. Бидэнэр Иснадэ байгаа телескопые буталхагүйбди. Бидэнэр Гетинг байһан гарые галдажа байхагүйбди. Бидэнэр фашистнууд бэшэбди, бидэнэр үхи-

бүүдэй уралые сийлһэн тагаар будажа байхагүйбди, дэнэр болбол дахиад хэзээшые ерэхэгүйн тулдэнэйдэ ошохобди.

Россия гэшэ гурбан жэл тэмсэжэ байна. Мүнөөдөр нэр тэрэ июнь нарые үзэһэбди... Бидэнэр тад болобди. Теэд бидэнэр оной июний 22-ой үглөө мартахагүйбди. Тэрэ үглөө хойшо немецкэ хорото ашануудай спискэ эхилэ. Бидэнэй Берлинде ошохо халуун гү, али бороотой ханхинама хүйтэн үдэр хыень мэдэнэгүйб. Зүгөө немецкэ столицын уйдхарты үйлсэнүүдээр ябажа бидэнэй хэн бүхэн тэрэ нарын үглөөниие, тэн ирэдэ хахалалдаһан ажал ханажа үзэхэ байха. 1941 оной июнийн 22-ой гүүр эхилһэн аймшагтай лонто юмэ тэндэ Курскта дээрэ ба Унтерден дээрэ дүүрэхэ байха. Тиндэнэһэн Германиин дээрэнь һэлмээ далайгаад нэр: энэһнээ хойшо гэжэ хэлэхэбди.

«Бурят-Монголой Үнэнэй» дахи номер июнийн 25-да

Хачуусалгата редактор Ц. Г. ГАЛСА